

II KONFERENCJA PARENTOLOGICZNA POZNAŃ 15-16.06.2021

Hanna Liberska
Wydział Psychologii
Uniwersytet Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy

Wprowadzenie

Niektóre źródła naukowe wskazują na zmiany w funkcjonowaniu kobiet i mężczyzn w rolach rodzinnych, zarówno małżeńskich, jak i rodzicielskich, które są rozpatrywane w związku z przeobrażeniami kontekstu społeczno-kulturowego (Tyska, 2004). Zwraca się uwagę na zakres i dynamikę tych zmian w ostatnich trzydziestu latach w Polsce. Potwierdzeniem są dane statystyczne wskazujące m.in. na spadek dzietności, zmniejszenie liczby zawieranych małżeństw, wzrost liczby rozwodów inne. Jednak wiele kobiet i mężczyzn zakłada rodziny: zawiera małżeństwa, decyduje się na prokreację i wychowywanie potomstwa, chociaż praca i życie rodzinne, w tym realizacja ról rodzicielskich wymaga poradzenia sobie z wieloma wyzwaniami (Rostowska, 2009). Na tej podstawie można przypuszczać, że rodzicielstwo ma wpływ na satysfakcję z życia. Jednak życie rodzinne, tak jak i inne sfery aktywności, jest źródłem wielu trudności i konfliktów. W wielu źródłach wskazuje się na płeć jako na jeden z czynników określających rodzaj i wielkość zaangażowania i obciążeń związanych z rodzicielstwem. Niektóre badania podważają wcześniejsze ustalenia dotyczące zróżnicowanego przez płeć - związku satysfakcji z życia z odczuwanym stresem. W badaniach własnych podjęto próbę wyjaśnienia tej kwestii. Punktem wyjścia było przyjęcie założenia o kulturowym (i biologicznym) zróżnicowaniu zadań związanych z aktywnością rodzinną i ich ważności dla kobiet i mężczyzn. W konsekwencji założono, że bycie rodzicem ma znaczenie dla satysfakcji z życia, która pozostaje w zależności od płci biologicznej rodzica, wielkości odczuwanego stresu i postrzeganego wsparcia. Ze względu na doniesienia o wyższej wrażliwości i reaktywności emocjonalnej kobiet oczekiwano także zróżnicowania preferowanego stylu radzenia sobie ze stresem ze względu na płeć.

Metodologia

Cel badania

Podstawowym celem badania było rozwiązanie problemu różnic płciowych związku satysfakcji z życia małżonków w okresie wczesnej dorosłości będących rodzicami z doświadczanym stresem, radzeniem sobie z trudnościami i postrzeganym wsparciem

Grupa badana i narzędzia badawcze

W celu rozwiązania powyższego problemu przeprowadzono badania, którymi objęto grupę 30 kobiet i 30 mężczyzn w okresie wczesnej dorosłości, którzy są rodzicami. Wykorzystano cztery narzędzia: ankietę gromadzącą dane podstawowe, SWLS, Skalę Odczuwania Stresu (PSS-10) i kwestionariusz Radzenia sobie w Sytuacjach Trudnych (CISS).

Pytania badawcze i odpowiedzi

Pytanie 1. Czy oceny satysfakcji z życia przez młode dorosłe kobiety i mężczyzn posiadających potomstwo są odmienne?

W analizie statystycznej zastosowano test U Manna-Whitneya. Analiza wykazała, że nie istnieją istotne statystycznie różnice ($Z=0,717$; $p=0,47$) dotyczące oceny poziomu satysfakcji z życia przez młode kobiety i mężczyzn realizujących role rodzicielskie. Jednak kobiety mają wyższą satysfakcję ze swojego życia (964) niż mężczyźni (866) – wskazuje na to suma rang.

Pytanie 2. Czy zachodzi statystycznie istotny związek między satysfakcją z życia a poziomem odczuwanego stresu u kobiet zamężnych i posiadających dziecko/dzieci w okresie wczesnej dorosłości?

Zastosowano współczynnik korelacji R Spearmana. Analiza statystyczna wskazała, że występuje istotny statystycznie związek pomiędzy badanymi zmiennymi ($p=0,024$); współczynnik determinacji ($r=-0,41$) pokazuje, że im wyższy jest poziom stresu u kobiet, tym odczuwają one mniejszą satysfakcję z życia.

Pytanie 3. Czy zachodzi statystycznie istotny związek między satysfakcją z życia a poziomem odczuwanego stresu u żonatych mężczyzn posiadających dziecko/dzieci w okresie wczesnej dorosłości?

Zastosowano współczynnik korelacji R Spearmana. Wyniki analizy statystycznej wskazały, że nie występuje istotny statystycznie związek pomiędzy badanymi zmiennymi ($r=0,02$; $p=0,92$).

Pytanie 4. Czy występuje istotnie statystyczny związek między satysfakcją z życia a wsparciem społecznym postrzeganym przez młode dorosłe zamężne kobiety pełniące role matek?

Analiza wyników przeprowadzonego testu korelacji r Pearsona wykazała, że nie zachodzi istotnie statystyczny związek pomiędzy satysfakcją z życia a postrzeganym wsparciem społecznym u młodych zamężnych kobiet będących matkami ($p=0,13$) (tabela 2).

Pytanie 6. Czy zachodzi istotnie statystyczny związek między satysfakcją z życia a radzeniem sobie ze stresem u młodych zamężnych kobiet będących matkami?

Analiza wyników pokazała, że nie zachodzą istotne statystycznie zależności między wybieranym stylem radzenia sobie ze stresem a satysfakcją z życia w grupie młodych zamężnych kobiet pełniących role matek (tabela 4). Szczegółowa analiza danych wskazuje, że większość kobiet wybiera styl skoncentrowany na zadaniu (wartość średnia 56,83).

Pytanie 7. Czy zachodzi istotnie statystyczny związek między satysfakcją z życia a radzeniem sobie ze stresem u młodych żonatych mężczyzn pełniących rolę ojca?

Analiza wyników pokazuje, że nie występuje istotnie statystyczny związek preferowanego stylu radzenia sobie ze stresem a satysfakcją z życia w grupie młodych żonatych mężczyzn realizujących rolę ojca. Szczegółowa analiza danych wskazuje, że większość mężczyzn preferuje styl skoncentrowany na zadaniu w radzeniu sobie ze stresem (wartość średnia = 55,83) (tabela 5).

Tabela 1. Podstawowe statystyki opisowe

Zmienna	Średnia	Minimum	Maksimum	SD
Satysfakcja	22	9	33	6,33
Stres	17	1	27	6,39
Wsparcie społeczne	88	58	104	10,85
Styl skoncentrowany na zadaniu	56	31	69	7,30
Styl skoncentrowany na emocjach	41	16	65	9,61
Styl skoncentrowany na unikaniu	41	18	63	10,04
Angażowanie się w czynności zastępcze	18	8	31	5,83
Poszukiwanie kontaktów towarzyskich	17	7	28	4,08

Tabela 2. Satysfakcja z życia a postrzegane wsparcie społeczne u młodych zamężnych kobiet

Zmienne	Średnia	SD	r(X,Y)	r ²	t	p	N
Satysfakcja z życia i							
Odczuwane wsparcie	90,57	9,65	0,28	0,08	1,55	0,13	30

Tabela 3. Satysfakcja z życia a postrzegane wsparcie społeczne u młodych żonatych mężczyzn

Zmienne	Średnia	SD	r(X,Y)	r ²	t	p	N
Satysfakcja z życia i							
Odczuwane wsparcie	84,63	11,33	0,12	0,01	0,63	0,54	30

Tabela 4. Związek satysfakcji z życia i stylu radzenia sobie u kobiet

Korelowane zmienne	Średnia	SD	r(X,Y)	r ²	t	p	N
Satysfakcja z życia i...							
Styl skoncentrowany na zadaniu	56,83	7,16	0,02	0,00	0,12	0,91	30
Styl skoncentrowany na emocjach	42,37	9,30	0,25	0,06	1,34	0,19	30
Styl skoncentrowany na unikaniu	42,03	10,24	0,15	0,02	0,83	0,41	30
Angażowanie się w czynności zastępcze	17,60	5,37	0,27	0,07	1,49	0,15	30
Poszukiwanie kontaktów społecznych	17,40	4,11	0,04	0,00	0,20	0,84	30

Tabela 4. Związek satysfakcja z życia i stylu radzenia sobie u mężczyzn

Korelowane zmienne	Średnia	SD	r(X,Y)	r ²	t	p	N
Satysfakcja z życia i...							
Styl skoncentrowany na zadaniu	55,83	7,53	0,18	0,03	0,95	0,35	30
Styl skoncentrowany na emocjach	40,00	9,92	0,18	0,03	0,96	0,35	30
Styl skoncentrowany na unikaniu	40,53	9,96	0,05	0,00	0,25	0,80	30
Angażowanie się w czynności zastępcze	17,57	6,34	0,13	0,02	0,67	0,51	30
Poszukiwanie kontaktów towarzyskich	16,03	4,00	0,15	0,02	-0,83	0,41	30

Rezultaty badań przyniosły odpowiedź na pytanie dotyczące związków wybranych czynników psychologicznych, społecznych i socjodemograficznych z satysfakcją z życia młodych dorosłych realizujących role rodzicielskie

Konkluzje

- ❖ Satysfakcja z życia rodziców w okresie wczesnej dorosłości nie jest różnicowana przez ich płeć biologiczną.
- ❖ Satysfakcja z życia zamężnych kobiet pełniących role matek wiąże się ze siłą doświadczanego przez nie stresu.
- ❖ Satysfakcja z życia żonatych mężczyzn pełniących role ojca nie wiąże się ze siłą doświadczanego przez nich stresu.
- ❖ Satysfakcja z życia kobiet i mężczyzn pełniących role rodzicielskie w okresie wczesnej dorosłości nie jest różnicowana przez postrzegane przez nich wsparcie społeczne.
- ❖ Nie ma związku między satysfakcją z życia rodziców w okresie wczesnej i preferowanymi stylami radzenia z trudnościami.

Wybrana literatura

- Braun-Galkowska, M. (2008). *Psychologia domowa. Małżeństwo – dzieci – rodzina*.
Curran, D.J., Renzetti, C.M. (2008). *Kobiety, mężczyźni i społeczeństwo*. Warszawa: PWN.
Janicka, I., Liberska, H. (red.), *Psychologia rodziny*. Warszawa: PWN.
Płopa, M. (2015). *Psychologia rodziny. Teoria i badania*. Kraków: Oficyna Wydawnicza Impuls.
Rostowska T. (2008). *Małżeństwo, rodzina, praca a jakość życia*. Kraków: Oficyna Wydawnicza Impuls.